

Nr 6

Utlåtande i anledning av väckta motioner om slopande av socialgruppsindelningen vid offentliga statistiska redovisningar.

I de likalydande, till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I: 238 av herr *Billman* och II: 290 av herr *Broberg m. fl.* hemställes, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att Kungl. Maj:t ville pröva möjligheterna att den vid offentliga utredningar och offentliga statistiska redovisningar ofta använda socialgruppsindelningen ersättes med andra, från saklig synpunkt mer adekvata indelningsgrunder.

I motionerna framhålles, att man i utredningar i regel använder socialgrupperna, då attitydskillnader mellan olika befolkningsgrupper skall belysas. En sådan indelning innebär givetvis ingen betygssättning men det kan ifrågasättas om den icke är olämplig. Det manuella arbetet får icke nedvärderas så att motvilja mot sådant arbete uppkommer. Det kan bidra till att de teoretiska studierna blir alltför dominerande. Vid behov bör tillfälliga indelningar i befolkningsgrupper kunna göras efter skilda grunder.

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motion II: 290.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionerna från *statistiska centralbyrån*.

Denna anför, att det icke klart framgår vilken indelning som avses. Gruppindelning i »högre klass», »medelklass» och »arbetarklass» förekom senast i 1948 års valstatistik. Någon likartad indelning har sedermera icke använts vare sig i valstatistik eller veterligen i annan statlig statistik men indelning i tre socialgrupper har förekommit i sociologisk och socialpsykologisk litteratur. Någon gång har förekommit att sociologiska undersökningar, vilka begagnat indelningen, refererats i betänkanden i serien Statens offentliga utredningar. Indelningen förekommer dessutom i den kommunala valstatistiken för Stockholm.

I viss mån besläktade indelningar förekommer i en del sammanhang såsom efter yrkesställning och i s. k. socio-ekonomiska grupper. Denna indelning bygger på en överenskommelse mellan de nordiska länderna och ansluter till en gruppering, som rekommenderats av den europeiska statistikkonferensen. Vidare förekommer indelning i s. k. yrkesgrupper.

Ingen av dessa grupperingar kan omvandlas till uppdelning i socialgrupper.

Bihang till riksdagens protokoll 1964. 11 saml. Förslag nr 6—7

Centralbyrån framhåller vidare att det medför vissa olägenheter att för olika slag av statistik begagna indelningar, som är snarlika men ej helt överensstämmande, varför indelningarna borde standardiseras. Dessutom föreligger från sociologiskt och socialpsykologiskt håll efterfrågan på en indelning i något slag av sociala grupper, som kan begagnas vid undersökningar inom dessa områden. En arbetsgrupp inom centralbyrån är sysselsatt med att söka få fram ett förslag till lösning av problemet.

Utskottet

Som framgår av de uppgifter statistiska centralbyrån lämnat i sitt yttrande över motionerna har någon sådan indelningsgrund som motionärerna synes åsyfta icke förekommit i den offentliga statliga statistiken efter 1948 års valstatistik, då gruppindelningen »högre klass», »medelklass» och »arbetarklass» användes. Indelningar av detta eller liknande slag har uppenbarligen icke befunnits ändamålsenliga i den moderna statliga statistiken. Standardiserade indelningar av s. k. socio-ekonomisk art saknas f. n. men en arbetsgrupp inom centralbyrån har i uppdrag att utreda frågan härom.

Med hänsyn till ovan angivna omständigheter finner utskottet icke skäl förorda något riksdagens initiativ i ämnet utan hemställer,

att de likalydande motionerna I: 238 och II: 290 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 10 mars 1964

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Möller*, Schött, Sörlin*, Hellebladh, Eric Gustaf Peterson, Tage Johansson*, Svanström, Wallmark* och Hedlund;

från andra kammaren: fru Eriksson i Stockholm, herrar Jacobsson i Sala, Dickson, fru Jäderberg, fru Thunvall, herr Nilsson i Båstekille, fröken Anderson i Lerum, herrar Larsson i Borrby, Magnusson i Nennesholm* och fru Forsling.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.